

entered into force on 2 September 1990, in accordance with article 49. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.

5. Children | Council of Europe. Компас: посібник з освіти в області прав людини за участі молоді. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/children>

6. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України № 2558-III від 21.06.2001 р. (із змінами) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>.

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо органів і служб у справах неповнолітніх та спеціальних установ для неповнолітніх: Закон України № 609-V від 07.02.2007 р. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/609-16>.

8. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України № 20/95-ВР від 24.01.1995 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>.

9. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу: розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 526-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80#Text>.

Мердова Ольга Миколаївна,
*завідувач кафедри адміністративно-
правових дисциплін Донецького
державного університету
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НОВИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 ПРАВО ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

На сьогодні відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання відповідно до законодавства визнаються заклади вищої освіти державної форми власності, які здійснюють на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах середнього та вищого складу Національної поліції України, начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань [1].

Аналіз відкритих джерел, свідчить, що серед таких закладів підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюють лише заклади вищої освіти із специфічними умовами

навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, що забезпечують підготовку фахівців для центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. При чому така підготовка здійснюється як за кошти державного бюджету, так і за кошти фізичних і юридичних осіб. І якщо, у підготовці останньої категорії такі заклади вищої освіти не обмежені певними особливостями, то підготовка здобувачів вищої освіти за державним замовленням має ряд особливостей. Так, наприклад, основний замовник кадрів для Національної поліції України для вступу у заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, надає висновок про направлення вступника на навчання підготовку для задоволення потреб Національної поліції із зазначенням конкретних підрозділів, для яких здійснюється підготовка відповідних фахівців, наприклад, органи досудового розслідування, підрозділи криміналістичного забезпечення тощо. Відповідно, в подальшому практика та стажування для таких здобувачів вищої освіти повинна організовуватися на базі відповідних підрозділів Національної поліції. Зазначене також передбачено і в Типовій освітньо-професійній програмі Право (поліцейські) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право галузі знань Право, які щорічно затверджують Міністерством внутрішніх справ України.

Як відомо, 20 липня 2022 року прийнято нову редакцію стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Аналіз змісту зазначеного нормативно-правового акту у сфері вищої освіти дозволяє нам стверджувати про наявність певних проблем його реалізації закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання, зокрема в частині виконання його положень щодо вимог про обсяги кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра.

Так, в ньому передбачено, що не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику у сфері права, зокрема, на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріату, юридичних клінік закладів вищої освіти, у тому числі, обов'язковим є проходження практики в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури [2]. Як бачимо, у зазначеному положенні Стандарту не враховано особливостей освітньої діяльності закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання. Виникає закономірне питання, як можна підготувати висококваліфікованого слідчого, не забезпечивши його практичну підготовку в органах досудового розслідування Національної поліції України? Відповідь, мабуть, однозначна, ні. Крім того, наскільки для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання можливим є набуття спеціальних (фахових) компетентностей під час проходження практики у визначених стандартом органах і підрозділах. Зазначене положення Стандарту, на нашу думку, є

спрямованим суто на підготовку цивільних осіб за спеціальністю Право, що, на нашу думку, є неприпустимим в аспекті розвитку відомчої юридичної вищої освіти.

Зазначимо, що доволі дивним є і той факт, що названий стандарт був прийнятий без проведення процедури громадського обговорення, яка передбачена п. 5 Порядку розгляду та затвердження стандартів вищої освіти [3], що не надало можливості закладам вищої освіти із специфічними умовами навчання надати відповідні пропозиції до його проекту в частині забезпечення специфічності їх освітнього процесу.

Наявна ситуація в подальшому може спричинити негативні наслідки для закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання при проходженні ними акредитації освітніх програм у зв'язку із недотриманням вимог стандарту вищої освіти.

Підсумовуючи зазначимо, що враховуючи позицію законодавця у базовому законі України «Про вищу освіту» в частині розмежування закладів вищої освіти і закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, вважаємо, що і стандарти вищої освіти повинні для останніх передбачати так звані «специфічні положення». Саме тому вважаємо за доцільне, внести зміни до розділу IV «Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра права» стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і доповнити його пунктом такого змісту: «не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику у сфері права, зокрема, на базі органів і підрозділів Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38. Ст.2004 (із змінами та доповненнями).

2. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки від 20 липня 2022 №644. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-644-20.07.2022.pdf>

3. Порядок розгляду та затвердження стандартів вищої освіти, схвалений сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства внутрішніх справ, протокол від 26 січня 2021 №10. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2021/08/06/Poryad.rozh.zatv.stand.VO.06.08.pdf>